
Politika výběru elektronických zdrojů publikovaných v prostředí Internetu

Mgr. Ludmila Celbová

ludmila.celbova@nkp.cz

Co? ■ Kdo? ■ Kolik?

- vše, co je na Internetu veřejně dostupné
- každý, kdo má na Internet přístup
- 4 – 8 miliónů internetových stránek denně

složité sledování a výběr publikací
oproti vydávání tradičních publikací

Tradiční kategorizace publikací

V elektronickém prostředí se smazávají rozdíly v charakteru a úrovni publikací:

- monografie, seriál, rukopis ?
- menší samostatné jednotky (článek, stať)
- často dynamická struktura a obsah publikací

Selektivita

Nelze registrovat a archivovat všechny dokumenty dostupné na Internetu → nutný určitý stupeň selektivity

Metody pro selektivitu elektronických zdrojů (dostupných online)

- stanovení úrovní, tj. kategorií dokumentů pro způsob archivace a přístupu
- použití různých kritérií, která by obecně měla být více omezující než u publikací v jiných formátech (tištěných, zvukových)

Stanovení úrovní

3 **kategorie** dokumentů, podle nichž je diferencován způsob uložení dokumentů v elektronickém archivu a jejich zpřístupňování:

- dokumenty *archivované*
- dokumenty *obsluhované*
- dokumenty *propojené*

Archivované

publikace uložené na webovou stránku depozitní knihovny – vlastní archivní server

- národní produkce elektronických dokumentů publikovaných původně nebo výhradně v elektronické formě (elektronické originály dostupné online)
 - depozitní knihovna **má povinnost** udržovat uložené dokumenty jako trvale přístupné uživatelům

Obsluhované

publikace uložené na webovou stránku depozitní knihovny – vlastní archivní server

- dokumenty, za jejichž archivaci nese odpovědnost jiná instituce
- dokumenty, jejichž „status“ nebyl ještě stanoven
- národní produkce elektronických zdrojů vydaných souběžně v jiných formách
 - depozitní knihovna **nemá povinnost** udržovat uložené dokumenty jako trvale přístupné uživatelům

Propojené

publikace uložené na webové stránce jiné instituce – jiný server

- dokumenty, za jejichž archivaci nese odpovědnost jiná instituce
- dokumenty, které nejsou součástí národní produkce elektronických zdrojů
 - depozitní knihovna **nemá odpovědnost** za trvalý přístup k publikaci, ani za údržbu propojení na publikaci

Kritéria výběru pro registraci a archivaci elektronických zdrojů (ČNB)

- z hlediska obsahu
- z hlediska formátu

Kritéria výběru z hlediska obsahu

- národní produkce (bohemika)
- originální elektronické vydání, příp. zásadní rozšíření obsahu původně jiného vydání (grafy, zvuk)
- kompletnost, nezávislost a svébytnost jednotky

Kategorie publikací vyloučených z výběru:

- neformální a nekompletní publikace, propagační stránky, reklamní publikace, sídla poskytující služby na síti aj.
- technické důvody

Kritéria výběru z hlediska formátu

- preferují se standardní formáty
- pokud je publikace vydána ve více formátech, preferuje se ten, který nejlépe zajistí budoucí možnost trvalého uchování (konverze do jiných formátů)

Faktory ovlivňující výběr formátu:

- možnost získat kompletní publikaci, snadnost nebo pravděpodobnost uchování integrity dokumentu, možnost stažení dokumentu na archivní server a jeho konvertibility/migrace, možnost zajištění přístupu a snadnost uživatelského využití, snadnost akvizice

Kritéria výběru českých elektronických zdrojů

- budou stanovena na konci řešení projektu

Prozatímní návrh pro účely testování:

- seriály vydávané pouze online (jako celek i jednotlivé články)
- statické monografické dokumenty publikované jako originál na webu (např. úřední dokumenty, vědecko-výzkumné práce, vysokoškolské práce, odborně zaměřené dokumenty apod.)
- významné domovské stránky (oblast státní správy, vzdělávání, kultury, společenského života, životního prostředí aj.)